

Bezprecedensowe ataki na organizacje pozarządowe w UE - wzywamy wszystkie siły demokratyczne do działania na rzecz silnego i niezależnego społeczeństwa obywatelskiego

Oświadczenie społeczeństwa obywatelskiego

Europejskie organizacje społeczeństwa obywatelskiego (CSO) stoją obecnie w obliczu bezprecedensowego ataku ze strony niektórych posłów do Parlamentu Europejskiego. Atak, któremu przewodzą niektórzy posłowie do PE z Europejskiej Partii Ludowej (EPP) i skrajnie prawicowe grupy, jest podsycany dezinformacją. Atak ucieka się do wprowadzających w błąd argumentów, aby sztucznie sfabrykować skandal, i jest przenoszony i wzmacniany przez źle poinformowane artykuły w mediach. W czasach, gdy wartości demokratyczne ulegają erozji w całej UE i państwach członkowskich, a podmioty obywatelskie działające na rzecz tych wartości są coraz częściej atakowane, ta ponowna ofensywa na finansowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego i na naszą rolę w procesie demokratycznym grozi nie tylko dalszym kurczeniem się europejskich przestrzeni obywatelskich, ale także osłabieniem demokracji jako całości.

Dezinformacja ze strony wybranych członków parlamentu

W dniu 22 stycznia 2025 r. niektórzy posłowie do PE przeprowadzili ukierunkowaną debatę na sesji plenarnej Parlamentu Europejskiego (PE) na temat publicznego finansowania organizacji pozarządowych, koncentrując się na organizacjach społeczeństwa obywatelskiego zajmujących się ochroną środowiska, które otrzymują dotacje operacyjne w ramach programu LIFE. Podczas debaty pojawiły się pytania o zasadność otrzymywania przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego takich dotacji od Komisji Europejskiej na realizację ich misji. Wielu posłów opowiedziało się za prawem organizacji obywatelskich do angażowania się w proces demokratyczny. Jednak niektórzy posłowie do PE źle dobrali argumenty, sugerując, że organizacje ekologiczne zostały opłacone przez Komisję Europejską, aby lobbować w jej imieniu w Parlamencie Europejskim. Ta fałszywa narracja łączy przeciwników Europejskiego Zielonego Ładu i adeptów teorii spiskowych. Posłowie niesłusznie mówili o fikcyjnych kwotach miliardów euro, które trafiły do organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Pojawiły się fałszywe twierdzenia, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego nie korzystały należycie z rejestru służącego przejrzystości - mimo że unijne środki służące przejrzystości były wynikiem kampanii społeczeństwa obywatelskiego, a organizacje społeczeństwa obywatelskiego były jednymi z pierwszych, które je wdrożyły.

Dlaczego organizacje społeczeństwa obywatelskiego powinny otrzymywać finansowanie publiczne?

Obecne ataki koncentrują się na unijnym programie LIFE, głównym instrumencie finansowania ochrony przyrody i działań na rzecz klimatu. Jego łączna wartość wynosi około 700 milionów euro rocznie. W ramach tego programu Komisja Europejska przeznacza 15,6 mln euro rocznie dla szeregu organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną środowiska, zgodnie z przepisami uzgodnionymi przez Parlament Europejski i państwa członkowskie UE po przeprowadzeniu konkurencyjnej i otwartej procedury w celu wsparcia nieocenionej roli społeczeństwa obywatelskiego w dostarczaniu opartych na dowodach, popartych naukowo i konstruktywnych zaleceń dla decydentów politycznych w kwestiach, które mają znaczenie dla ludzi.

Fundusze te są już dramatycznie niewystarczające, aby realizować cele, które mają wspierać: tworzenie równych szans¹, pomaganie decydentom w dostępie do informacji, dowodów opartych na faktach i najlepszych praktyk z terenu; oraz słuchanie o potrzebach i oczekiwaniach obywateli w zakresie ich zdrowia i dobrostanu, włączenia społecznego i równości, ich praw i sprawiedliwości, promowania praworządności, walki z korupcją i zdrowego środowiska dla obecnych i przyszłych pokoleń. Miliony obywateli wspierają ten wkład w politykę UE poprzez krajowe, lokalne i oddolne społeczności, wolontariat, świadczenie usług i dostęp do praw dla najbardziej narażonych i wykluczonych.

Dla silnego społeczeństwa obywatelskiego opracowanie ram dialogu obywatelskiego w oparciu o art. 11 TUE jest priorytetem na tę pięcioletnią kadencję instytucji UE. Kluczowe znaczenie ma odpowiednie finansowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego, aby mogły zaangażować się w ten dialog, angażując swoje okręgi wyborcze w całej Europie. W UE, podobnie jak w każdej demokracji, potrzebne jest finansowanie publiczne, aby wspierać pracę organizacji społeczeństwa obywatelskiego, których misja i cele wzmacniają wartości zapisane w traktatach i Karcie Praw Podstawowych.

Cechą charakterystyczną reżimów autorytarnych jest to, że instytucje uważają, że nie są potrzebne żadne organy pośredniczące, a obywatele są w pełni reprezentowani tylko przez przywódców, których wybrali. Rzeczywiście, obecna debata ilustruje ogólną konfrontację między wartościami europejskimi a autokratycznymi perspektywami.

Wzywamy wszystkie siły demokratyczne do przeciwstawienia się fałszywym narracjom i dezinformacji wokół roli organizacji społeczeństwa obywatelskiego, do ochrony naszej wyjątkowej roli w europejskiej demokracji i do wspierania publicznego finansowania społeczeństwa obywatelskiego. Partycypacja obywatelska jest istotnym filarem naszych

¹ Lobbying korporacji nastawionych na zysk w Brukseli jest nieporównywalny z działaniami organizacji non-profit. W 2024 r. 50 korporacji o największych budżetach lobbingowych wydało łącznie prawie 200 mln euro na lobbing w samej UE (o 66% więcej niż w 2015 r.), odegrały decydującą rolę w osłabieniu lub odrzuceniu wielu istotnych polityk w ramach Europejskiego Zielonego Ładu, zdrowia publicznego i zasobów naturalnych dla przyszłych pokoleń.

wspólnych europejskich wartości. Wzywamy decydentów do zapewnienia solidnych ram prawnych, w których społeczeństwo obywatelskie i organizacje obywatelskie mogą się rozwijać i odgrywać swoją rolę w interakcji z decydentami politycznymi w celu uzyskania pełniejszych informacji w procesie podejmowania decyzji. Demokracja polega na prawie obywateli do bycia wysłuchanymi w celu budowania społeczeństwa integracyjnego i wspólnej europejskiej przyszłości, a odpowiednio finansowane niezależne organizacje społeczeństwa obywatelskiego są kluczowym narzędziem do tego.